

АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ СХІДНЕ МІЖОБЛАСНЕ ТЕРИТОРІАЛЬНЕ ВІДДІЛЕННЯ

РІШЕННЯ

АДМІНІСТРАТИВНОЇ КОЛЕГІЇ СХІДНОГО МІЖОБЛАСНОГО ТЕРИТОРІАЛЬНОГО ВІДДІЛЕННЯ

27.06.2024 № 70/99-р/к

Справа № 1/02-76-20

м. Харків

Про порушення законодавства про
захист економічної конкуренції
та накладення штрафу

ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «СПЕЙСІРУН» (попереднє найменування юридичної особи - ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «АГРОБУД») (далі – ТОВ «СПЕЙСІРУН», Підприємство, ТОВ «АГРОБУД») протягом 2019 року та січня - червня 2020 року займало монопольне (домінуюче) становище на ринку послуг з централізованого водопостачання в частині видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого водопостачання в межах території сіл Мурафа, Каплунівка, Козіївка, Городнє, Пархомівка та Олексіївка Краснокутського (наразі – Богодухівського) району Харківської області, на якій розташована система централізованого водопостачання, що перебувала у власності та/або користуванні ТОВ «СПЕЙСІРУН», із часткою 100 %, оскільки на цьому ринку у нього не було жодного конкурента.

ТОВ «СПЕЙСІРУН» у технічних умовах на приєднання до систем централізованого водопостачання визначало конкретне умовне позначення засобу обліку холодної води (ЗВТ) – МНК-UA 15/165, тобто вказувало на конкретного суб'єкта господарювання, а саме на ТОВ «НВП «Вимірювальні системи», який займається виробництвом лічильника води із цим умовним позначенням.

За результатами розгляду справи № 1/02-76-20 такі дії ТОВ «СПЕЙСІРУН» визнано зловживанням монопольним (домінуючим) становищем на ринку послуг з централізованого водопостачання в частині видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого водопостачання в межах території сіл Мурафа, Каплунівка, Козіївка, Городнє, Пархомівка та Олексіївка Краснокутського (наразі - Богодухівського) району Харківської області, на якій розташована система централізованого водопостачання, що перебувала у власності та/або користуванні ТОВ «СПЕЙСІРУН» (пункт 2 статті 50, частина перша статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції»).

На ТОВ «СПЕЙСІРУН» накладено штраф у розмірі 68 000 (шістдесят вісім тисяч) гривень.

Адміністративна колегія Східного міжобласного територіального відділення Антимонопольного комітету України (далі – Відділення), розглянувши матеріали справи

№ 1/02-76-20 про порушення ТОВ «СПЕЙСІРУН» законодавства про захист економічної конкуренції, передбачене пунктом 2 статті 50, частиною першою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції», та подання Першого відділу досліджень і розслідувань Східного міжобласного територіального відділення Антимонопольного комітету України від 12.06.2024 № 70-03/305-П,

ВСТАНОВИЛА:

1. ПРОЦЕСУАЛЬНІ ДІЇ

- 1) В ході здійснення контролю за дотриманням законодавства про захист економічної конкуренції, розпорядженням адміністративної колегії Східного міжобласного територіального відділення Антимонопольного комітету України (далі - Відділення) від 16.06.2020 № 70/81-рп/к розпочато розгляд справи № 1/02-76-20 за ознаками вчинення ТОВ «АГРОБУД» порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого пунктом 2 статті 50, частиною першою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку, що може призвести до ущемлення інтересів споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку (далі – Справа).
- 2) Копія розпорядження адміністративної колегії Відділення від 16.06.2020 № 70/81-рп/к про початок розгляду Справи була направлена за місцезнаходженням ТОВ «АГРОБУД» згідно з Єдиним державним реєстром юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань (далі – ЄДР) супровідним листом Відділення від 18.06.2020 № 70-02/1-3310.
- 3) Копія подання з попередніми висновками у Справі направлена Відділенням за місцезнаходженням, зазначеним в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб. Фізичних осіб – підприємців та громадських формувань (далі – ЄДР), супровідним листом від 12.06.2024 № 70-02/1509є.
- 4) Відповідно до пункту 26 Правил розгляду заяв і справ про порушення законодавства про захист економічної конкуренції (Правила розгляду справ), затверджених розпорядженням Антимонопольного комітету від 19.09.1994 № 5, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 06.05.1994 за № 90/299 (у редакції розпорядження Антимонопольного комітету України від 29.06.1998 № 169-р) (зі змінами), на офіційному вебсайті Відділення (<https://eastmtv.amcu.gov.ua/>) на підставі Службової записки від 18.06.2024 № 70-03/543-сл 18.06.2024 розміщено інформацію щодо попередніх висновків у Справі із зазначенням дати, часу і місця розгляду Справи.

2. ВІДПОВІДАЧ У СПРАВІ

- 5) ТОВ «СПЕЙСІРУН» є юридичною особою. Ідентифікаційний код юридичної особи - *«Інформація, доступ до якої обмежено»*. Місцезнаходження: *«Інформація, доступ до якої обмежено»*. Відповідно до інформації з ЄДР основним видом діяльності ТОВ «СПЕЙСІРУН» є *«Інформація, доступ до якої обмежено»*.
- 6) До 16.07.2020 найменуванням ТОВ «СПЕЙСІРУН» було ТОВ «АГРОБУД», а місцезнаходженням - *«Інформація, доступ до якої обмежено»*. Ідентифікаційний код юридичної особи – *«Інформація, доступ до якої обмежено»*.
- 7) Згідно зі статутом ТОВ «СПЕЙСІРУН» предметом діяльності Підприємства для досягнення мети діяльності і забезпечення якісного виконання завдань є, зокрема, будь-які інші види будівельних та проектних робіт: централізоване водопостачання та водовідведення.
- 8) У розумінні статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції» ТОВ «СПЕЙСІРУН» є суб'єктом господарювання.

- 9) Відповідно до статті 1 Закону України «Про природні монополії» природна монополія – стан товарного ринку, при якому задоволення попиту на цьому ринку є більш ефективним за умови відсутності конкуренції внаслідок технологічних особливостей виробництва (у зв'язку з істотним зменшенням витрат виробництва на одиницю товару в міру збільшення обсягів виробництва), а товари (послуги), що виробляються суб'єктами природних монополій, не можуть бути замінені у споживанні іншими товарами (послугами), у зв'язку з чим попит на цьому товарному ринку менше залежить від зміни цін на ці товари (послуги), ніж попит на інші товари (послуги).
- 10) Згідно зі статтею 5 Закону України «Про природні монополії» відповідно до цього Закону регулюється діяльність суб'єктів природних монополій у сферах, зокрема, централізованого водопостачання.
- 11) ТОВ «СПЕЙСІРУН» здійснювало діяльність на ринку послуг з централізованого водопостачання, а, отже, у розумінні статті 1 Закону України «Про природні монополії» було суб'єктом природних монополій в період 2019 року та січня – червня 2020 року.

3. ВИЗНАЧЕННЯ МОНОПОЛЬНОГО (ДОМІНУЮЧОГО) СТАНОВИЩА

- 12) Відповідно до Методики визначення монопольного (домінуючого) становища суб'єктів господарювання на ринку, затвердженої розпорядженням Антимонопольного комітету України від 05.03.2002 № 49-р, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України від 01.04.2002 № 317/6605 (далі – Методика), з урахуванням пункту 2.2 Методики, встановлено наступне.

3.1. Об'єкт аналізу щодо визначення монопольного (домінуючого) становища

- 13) Відповідно до пункту 3.1 Методики об'єктами аналізу щодо визначення монопольного (домінуючого) становища є: суб'єкт господарювання; група суб'єктів господарювання; конкретний товар (продукція, роботи, послуги), який випускається, постачається, продається, придбавається (використовується, споживається) цим (цими) суб'єктом (суб'єктами) господарювання.

3.1.1 Суб'єкт господарювання

- 14) У розумінні статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції» ТОВ «СПЕЙСІРУН» є суб'єктом господарювання.
- 15) Об'єктом аналізу є ТОВ «СПЕЙСІРУН» – суб'єкт господарювання, який надавав послугу з централізованого водопостачання в частині видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого водопостачання

3.1.2. Конкретний товар (продукція, товари, послуги), який випускається, постачається, придбавається (використовується, споживається) цим суб'єктом господарювання

- 16) Об'єктом аналізу є послуга з централізованого водопостачання в частині видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого водопостачання (далі – Послуга).

3.2. Визначення переліку товарів та основних продавців, покупців цих товарів, щодо яких має визначатися монопольне (домінуюче) становище

3.2.1. Перелік товарів, щодо яких має визначатися монопольне (домінуюче) становище суб'єкта господарювання

- 17) Відповідно до пункту 4.1. Методики перелік товарів, щодо яких має визначатися монопольне (домінуюче) становище суб'єкта господарювання, складається з товарних груп, які обертаються в Україні чи на відповідній частині її території і які мають для продавців (постачальників, виробників), покупців (споживачів, користувачів) ознаки

одного (подібного, аналогічного) товару (товарної групи).

- 18) Визначення ознак одного (подібного, аналогічного) товару (товарної групи) здійснюється, виходячи з подібності, зокрема: споживчих характеристик, умов споживання, умов реалізації та цін.
- 19) Відповідно до пункту 4.1.2 Методики споживчі характеристики товару визначаються за функціональним призначенням, фізичними, технічними й експлуатаційними характеристиками тощо.
- 20) У визначенні статті 1 Закону України «Про питну воду, питне водопостачання та водовідведення» *(в редакції, яка діяла до 07.08.2023)*:
 - централізоване питне водопостачання - господарська діяльність із забезпечення споживачів питною водою за допомогою комплексу об'єктів, споруд, розподільних водопровідних мереж, пов'язаних єдиним технологічним процесом виробництва та транспортування питної води.
- 21) Згідно зі статтею 23 Закону України «Про питну воду, питне водопостачання та водовідведення» *(в редакції, яка діяла до 07.08.2023)*, правами та обов'язками підприємств питного водопостачання та є видача дозволів і технічних умов на підключення споживачів до систем централізованого питного водопостачання.
- 22) Відносини, що виникали у процесі приєднання/підключення до водопровідно-каналізаційних мереж регулюються Правилами користування системами централізованого питного водопостачання та водовідведення в населених пунктах України, затвердженими наказом Міністерства з питань житлово-комунального господарства України 27.06.2008 № 190, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 07.10.2008 за № 936/15627 *(зі змінами, в редакції, яка діяла до 13.07.2021)* (далі – Правила № 190).
- 23) Відповідно до пункту 1.2. Правил № 190 технічні умови – комплекс умов та вимог до інженерного забезпечення об'єкта будівництва, які повинні відповідати його розрахунковим параметрам, зокрема щодо водопостачання, водовідведення.
- 24) Порядок приєднання об'єкта споживача до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення визначені розділом IV Правил № 190.
- 25) Відповідно до пункту 4.1. Правил № 190 для приєднання до систем централізованого водопостачання та водовідведення замовнику таких послуг надаються технічні умови. Форма технічних умов наведена в додатку 1 до цих Правил.
- 26) Для одержання технічних умов замовник послуг з централізованого водопостачання подає до виробника таких послуг:
 - заяву;
 - опитувальний лист за формою згідно з додатком 2;
 - ситуаційний план з визначенням місця розташування земельної ділянки на відповідній території.
- 27) Технічні умови мають містити графічний матеріал із нанесенням відповідних інженерних мереж та місць приєднання до них об'єкта будівництва.
- 28) Виробник послуг з централізованого водопостачання видає замовнику технічні умови згідно з поданою заявою протягом десяти робочих днів з дня реєстрації відповідної заяви з урахуванням потужностей споруд та пропускної спроможності мереж систем централізованого водопостачання, із зазначенням умов для проектування вводу: місця приєднання, місця розташування водомірного вузла, умов для влаштування проміжного

резервуара і насосів - підвищувачів тиску.

- 29) Згідно з пунктом 4.4. Правил № 190 виконання технічних умов є обов'язковим при розробленні проектів на об'єкти будівництва.
- 30) Отже, передумовою надання послуг централізованого водопостачання є видача технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання.
- 31) Відповідно до пункту 4.2. Правил № 190 вартість послуг з надання технічних умов на приєднання до централізованих систем водопостачання визначається на підставі обґрунтованих трудовитрат та вартості одного людино-дня.
- 32) Згідно з інформацією, наданою ТОВ «АГРОБУД» листом від 07.05.2020 № 51 (вх. від 08.05.2020 № 2342), вартість послуг з видачі технічних умов на приєднання до системи централізованого водопостачання затверджена директором Підприємства 02.01.2019 та складала 370,25 грн.
- 33) Отже, Послуга надається на платній основі.
- 34) Таким чином, Послуга у розумінні статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції» є товаром, щодо якого визначається монопольне (домінуюче) становище ТОВ «СПЕЙСІРУН».

3.2.2. Перелік основних продавців (постачальників, виробників), покупців (споживачів, користувачів)

- 35) Споживачами Послуги є фізичні та юридичні особи, які мають намір приєднати свої об'єкти будівництва до систем централізованого водопостачання.

3.3. Визначення товарних меж ринку

- 36) Відповідно до пунктів 5.1 – 5.3. Методики товарні межі ринку визначаються шляхом формування групи взаємозамінних товарів (товарних груп), у межах якої споживач за звичайних умов може легко перейти від споживання одного товару до споживання іншого.
- 37) Формування групи взаємозамінних товарів (товарних груп) здійснюється із переліку товарів, які мають для продавців (постачальників, виробників), покупців (споживачів, користувачів) ознаки одного (подібного, аналогічного) товару (товарної групи), за показниками взаємозамінності, якими, зокрема, є:
 - подібність призначення, споживчих властивостей, умов використання, тощо;
 - подібність фізичних, технічних, експлуатаційних властивостей і характеристик, якісних показників, тощо;
 - наявність спільної групи споживачів товару (товарної групи);
 - відсутність суттєвої різниці в цінах;
 - взаємозамінність товарів (товарної групи) з точки зору їх виробництва, тобто здатності виробників запропонувати нові товари на заміну існуючих.
- 38) При проведенні дослідження необхідно враховувати, що взаємозамінні товари належать до групи однорідних товарів (товарних груп), які розглядаються споживачем як один і той же товар (товарна група), і які можуть бути стандартизовані або диференційовані.
- 39) Стандартизованими товарами (товарними групами) можуть розглядатися товари, які мають єдину систему показників, параметрів, що характеризують товар, і у виробництві яких використовуються єдині чи однакові технічні стандарти, технічні умови, стандарти застосування, тощо.

- 40) Відповідно до пункту 4.2. Правил № 190 виконання технічних умов є обов'язковим при розробленні проектів на об'єкти будівництва.
- 41) Відповідно до статті 7 Закону України «Про природні монополії» в умовах та правилах здійснення підприємницької діяльності у сферах природних монополій та на суміжних ринках (ліцензійних умовах) визначаються зобов'язання суб'єктів природних монополій з надання технічних умов щодо інженерного забезпечення об'єкта будівництва згідно з вимогами законодавства.
- 42) Таким чином, отримання технічних умов на приєднання до систем централізованого водопостачання можливе лише у суб'єкта господарювання, який провадить діяльність з централізованого водопостачання на певній території.
- 43) Без технічних умов неможливо здійснити приєднання до систем централізованого водопостачання, а отже Послуга не має товарів-замінників.
- 44) За таких обставин товарними межами ринку є Послуга, які не мають товарів-замінників.

3.4. Визначення територіальних (географічних) меж ринку

- 45) Відповідно до пункту 6.1. Методики територіальні (географічні) межі ринку визначаються шляхом установлення мінімальної території, за межами якої з точки зору споживача придбання товарів є неможливим або недоцільним.
- 46) Згідно з пунктом 1.3 Ліцензійних умов провадження господарської діяльності з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, затверджених постановою Національної комісії. Що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг від 22.03.2017 № 307.

- місце провадження господарської діяльності з централізованого водопостачання - територія, у межах якої провадиться господарська діяльність із забезпечення споживачів питною водою за допомогою комплексу об'єктів, споруд, водопровідних мереж, пов'язаних єдиним технологічним процесом виробництва, транспортування та постачання питної води, що зазначені в документах, які додаються до заяви про отримання ліцензії (з урахуванням змін до документів, поданих ліцензіатом в установленому цими Ліцензійними умовами порядку).

- 47) Згідно з інформацією, наданою ТОВ «СПЕЙСІРУН» листом від 07.05.2020 № 51 (вх. від 08.05.2020 № 2342), Підприємство надавало послуги з централізованого водопостачання (обслуговування та здійснення періодичного технічного огляду, ремонту системи водопостачання) в населених пунктах Краснокутського району Харківської області: с. Мурафа, с. Каплунівка, с. Козіївка, с. Городне, с. Пархомівка, с. Олексіївка.
- 48) В результаті добровільного об'єднання територіальних громад вищезазначені населені пункти були віднесені до Богодухівського району Харківської області.
- 49) Отже, територіальними (географічними) межами ринку Послуги є територія сіл Мурафа, Каплунівка, Козіївка, Городне, Пархомівка, Олексіївка Краснокутського (наразі – Богодухівського) району Харківської області, на якій була розташована система централізованого водопостачання, що перебувала у власності та/або користуванні ТОВ «СПЕЙСІРУН».

3.5. Проміжок часу, стосовно якого має визначатися становище суб'єктів господарювання на ринку – часові межі ринку

- 50) Відповідно до пункту 7.1. Методики часові межі ринку визначаються як проміжок часу (як правило, рік), протягом якого відповідна сукупність товарно-грошових відносин між продавцями (постачальниками, виробниками) і споживачами утворює ринок товару зі

сталою структурою.

- 51) Згідно з інформацією, наданою листом від 18.01.2022 № 692 (вх. від 18.01.2022 № 288) Адвокатським об'єднанням «Святець і Дверницький», яке на підставі договору про юридичне обслуговування від 16.03.2021 № 01/01/21 надає правову допомогу Краснокутській селищній раді Богодухівського району Харківської області, ТОВ «СПЕЙСІРУН» надавало послуги з централізованого водопостачання (обслуговування та здійснення періодичного технічного огляду, ремонту системи водопостачання) в населених пунктах Краснокутського (наразі – Богодухівського) району Харківської області: с. Мурафа, с. Каплунівка, с. Козіївка, с. Городнє, с. Пархомівка, с. Олексіївка.
- 52) В зазначений період структура вказаного ринку не змінювалась
- 53) Таким чином, часовими межами ринку Послуги визначено період 2019 року та січень - червень 2020 року.

3.6. Визначення потенційних конкурентів

- 54) Відповідно до пункту 9.1. Методики потенційними конкурентами вважаються такі суб'єкти господарювання, які мають матеріально-технічну базу, кадри, технології тощо, але з різних причин не реалізують ці можливості; які виготовляють товари (товарні групи), що складають товарні межі ринку, але не реалізують їх на відповідному ринку; нові суб'єкти господарювання, які можуть вступити на ринок.
- 55) Відповідно до статті 1 Закону України «Про природні монополії», природна монополія – стан товарного ринку, при якому задоволення попиту на цьому ринку є більш ефективним за умови відсутності конкуренції внаслідок технологічних особливостей виробництва (у зв'язку з істотним зменшенням витрат виробництва на одиницю товару в міру збільшення обсягів виробництва), а товари (послуги), що виробляються суб'єктами природних монополій, не можуть бути замінені у споживанні іншими товарами (послугами), у зв'язку з чим попит на цьому ринку менше залежить від зміни цін на ці товари (послуги), ніж попит на інші товари (послуги).
- 56) Суміжний ринок – товарний ринок, що перебуває у стані природної монополії, для суб'єктів якого реалізація вироблених товарів або використання товарів інших суб'єктів господарювання неможливе без безпосереднього використання товарів, що виробляються (реалізуються) суб'єктами природних монополій.
- 57) Відповідно до частини другої статті 6 Закону України «Про житлово-комунальні послуги», виконавцями комунальних послуг, зокрема, послуг з централізованого водопостачання є суб'єкт господарювання, що провадить господарську діяльність з централізованого водопостачання.
- 58) Отже, внаслідок технологічних особливостей послуг з централізованого водопостачання в частині видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого водопостачання, а також враховуючи те, що ринок послуг з централізованого водопостачання є в стані природної монополії, конкуренція на ньому відсутня.

3.7. Визначення бар'єрів для вступу на ринок

- 59) Відповідно до пункту 9.2. Методики бар'єрами для вступу потенційних конкурентів на відповідний ринок є: обмеження за попитом, пов'язані з високою насиченістю ринку товарами (товарними групами) та низькою платоспроможністю покупців; адміністративні обмеження; економічні та організаційні обмеження; екологічні обмеження; нерозвиненість ринкової інфраструктури; інші обмеження, що спричиняють суттєві витрати, необхідні для вступу на певний ринок товару (товарної групи).

- 60) Ринок з Послуг характеризується наявністю технічних і адміністративних бар'єрів з огляду на наступне.
- 61) Відповідно до статті 1 Закону України «Про природні монополії» природна монополія – стан товарного ринку, при якому задоволення попиту на цьому ринку є більш ефективним за умови відсутності конкуренції внаслідок технологічних особливостей виробництва (у зв'язку з істотним зменшенням витрат на виробництво на одиницю товару в міру збільшення обсягів виробництва), а товари (послуги), що виробляються суб'єктами природних монополій, не можуть бути замінені у споживанні іншими товарами (послугами), у зв'язку з чим попит на цьому товарному ринку менше залежить від зміни цін на ці товари (послуги), ніж попит на інші товари (послуги).
- 62) Згідно з статтею 5 Закону України «Про природні монополії» відповідно до цього Закону регулюється діяльність суб'єктів природних монополій у сферах, зокрема, централізованого водопостачання.
- 63) Частиною другою статті 7 Закону України «Про природні монополії» визначено, що в умовах та правилах здійснення підприємницької діяльності у сферах природних монополій та на суміжних ринках (ліцензійних умовах) визначаються зобов'язання суб'єктів природних монополій з надання технічних умов щодо інженерного забезпечення об'єкта будівництва згідно з вимогами законодавства.
- 64) Відповідно до частини першої статті 10 Закону України «Про природні монополії» суб'єкти природних монополій зобов'язані, зокрема забезпечувати надання технічних умов щодо інженерного забезпечення об'єкта будівництва у порядку та строки, встановлені законодавством.
- 65) ТОВ «СПЕЙСІРУН» протягом 2019 року та січня – червня 2020 року було суб'єктом природних монополій. При цьому, саме на суб'єктів природних монополій покладено обов'язок щодо видачі технічних умов щодо інженерного забезпечення об'єкта будівництва.
- 66) Окрім зазначеного, основними бар'єрами вступу на ринок є обмеження, пов'язані з необхідністю мати в наявності технічні засоби, включаючи мережі, споруди, устаткування (пристрої) для централізованого водопостачання, що пов'язані єдиним технологічним процесом.

3.8. Загальні висновки щодо визначення монопольного (домінуючого) становища Відповідача

- 67) Відповідно до частини першої статті 12 Закону України «Про захист економічної конкуренції» суб'єкт господарювання займає монопольне (домінуюче) становище на ринку товару, якщо, зокрема, на цьому ринку у нього не було жодного конкурента.
- 68) Таким чином, ТОВ «СПЕЙСІРУН» протягом 2019 року та січня - червня 2020 року займало монопольне (домінуюче) становище на ринку послуги з централізованого водопостачання в частині видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого водопостачання в межах території сіл Мурафа, Каплунівка, Козіївка, Городнє, Пархомівка, Олексіївка Краснокутського (наразі – Богодухівського) району Харківської області, на якій розташована система централізованого водопостачання, що перебувала у власності та/або користуванні ТОВ «СПЕЙСІРУН» з часткою 100%, оскільки на цьому ринку у нього не було жодного конкурента.

4. ЗЛОВЖИВАННЯ МОНОПОЛЬНИМ (ДОМІНУЮЧИМ) СТАНОВИЩЕМ НА РИНКУ

4.1. Нормативно-правове обґрунтування

- 69) Відповідно до частини першої статті 30 Закону України «Про регулювання містобудівної діяльності» технічні умови - це комплекс умов та вимог до інженерного забезпечення об'єкта будівництва, які мають відповідати його розрахунковим параметрам щодо водопостачання (з урахуванням потреб забезпечення пожежогасіння), тепло-, електро- і газопостачання, водовідведення, зовнішнього освітлення, відведення зливових вод та електронних комунікацій.
- 70) Згідно з частиною другою статті 30 Закону України «Про регулювання містобудівної діяльності» фізична чи юридична особа, яка має намір щодо забудови земельної ділянки, що перебуває в її власності або користуванні, має право на одержання технічних умов згідно із поданою нею заявою.
- 71) Як вже вище зазначалось, відповідно до пункту 4.1. Правил № 190 для одержання технічних умов замовник послуг з централізованого водопостачання та водовідведення подає до виробника таких послуг:
- заяву;
 - опитувальний лист за формою згідно з додатком 2 до цих Правил;
 - ситуаційний план з визначенням місця розташування земельної ділянки на відповідній території.
- 72) Додатком 1 до Правил № 190 затверджено форму технічних умов на приєднання до централізованих систем водопостачання та водовідведення.
- 73) Зазначеною формою передбачено, що технічні умови складаються з таких розділів:
- основні відомості, в яких відображається інформація про замовника;
 - умови водопостачання, в яких зазначено потребу у воді, нормативні вимоги, місце підключення тощо та, зокрема в пункті 8 розділу «Умови водопостачання» форми технічних умов передбачено, що «На водопровідному ввіді комерційний облік обладнати (місце установки, тип лічильника, діаметр)»;
 - умови водовідведення, в яких відображаються санітарно-технічні показники стічних вод, нормативні вимоги, місце приєднання, особливі умови.
- 74) Таким чином, з урахуванням викладеного, пунктом 8 розділу «Умови водопостачання» форми технічних умов на приєднання до централізованих систем водопостачання та водовідведення у редакції, яка діяла до 13.07.2021, не передбачено встановлення одного конкретного типу лічильника холодної води.

4.2. Обставини Справи

- 75) Для приєднання до системи централізованого водопостачання замовникам послуг з приєднання необхідно отримати у ТОВ «СПЕЙСІРУН» технічні умови на приєднання до систем централізованого водопостачання.
- 76) За інформацією Підприємства, наданою листом від 07.05.2020 № 51 (вх. від 08.05.2020 № 2342), протягом 2019 року та січня – березня 2020 року було видано 28 технічних умов на приєднання до систем централізованого водопостачання, а саме Технічні умови на виготовлення проектної документації по підключенню житлового будинку до централізованої системи водопостачання (далі – Технічні умови).
- 77) Також, Підприємство листом від 07.05.2020 № 51 (вх. від 08.05.2020 № 2342) вибірково надало копії 10 Технічних умов:
- 27.03.2019 № 1211, видані фізичній особі (інформація з обмеженим доступом);

- 30.08.2019 № 1265, видані фіз(інформація з обмеженим доступом);
 - 30.08.2019 № 1263, видані фізичній особі (інформація з обмеженим доступом).;
 - 07.08.2019 № 1254, видані фізичній особі (інформація з обмеженим доступом)
 - 07.08.2019 № 1255, видані фізичній особі (інформація з обмеженим доступом).;
 - 29.07.2019 № 1249, видані фізичній особі (інформація з обмеженим доступом).;
 - 07.08.2019 № 1258, видані фізичній особі (інформація з обмеженим доступом).;
 - 20.05.2019 № 1229, видані фізичній особі (інформація з обмеженим доступом).;
 - 07.08.2019 № 1259, видані фізичній особі (інформація з обмеженим доступом).
- 78) Аналізом наданих Підприємством Технічних умов встановлено, що в пункті 8 розділу «Умови водопостачання» ТОВ «СПЕЙСІРУН» зазначало: *«Встановити водомірний вузол. В колодязі на межі розмежування рекомендований лічильник MNK-UA 15/165»* (мова оригіналу).
- 79) Таким чином, ТОВ «СПЕЙСІРУН» у пункті 8 розділу «Умови водопостачання» Технічних умов зазначало один конкретний тип засобу обліку холодної води, а саме MNK-UA 15/165.
- 80) Згідно з інформацією, розміщеною на офіційному вебсайті ДП «Укрметрестандарт» за посиланням <http://www.ukrcsm.kiev.ua>, виробником засобу обліку холодної води з умовним позначенням MNK-UA є ТОВ «НВП «Вимірювальні системи».
- 81) Таким чином, зазначення ТОВ «СПЕЙСІРУН» у Технічних умовах конкретного умовного позначення ЗВТ – MNK-UA – вказувало на необхідність встановлення конкретного засобу обліку холодної води, виробником якого є ТОВ «НВП «Вимірювальні системи».
- 82) Відповідно до переліку категорій законодавчо регульованих засобів вимірювальної техніки, що підлягають періодичній повірці, який затверджений Постановою Кабінету Міністрів України від 04.06.2015 № 374, лічильники води є законодавчо регульованими засобами вимірювальної техніки (далі – ЗВТ), що підлягають періодичній повірці.
- 83) Пунктом 7 частини першої статті 1 Закону України «Про метрологію та метрологічну діяльність» передбачено, що затвердження типу ЗВТ – рішення призначеного органу з оцінки відповідності, прийняте на основі звіту про оцінку типу, про те, що тип ЗВТ відповідає встановленим вимогам і може використовуватися у сфері законодавчо регульованої метрології у спосіб, за якого він, як очікується, забезпечить надійні результати вимірювань протягом визначеного періоду часу.
- 84) Відповідно до абзацу другого частини другої статті 16 Закону України «Про метрологію та метрологічну діяльність» сертифікат перевірки типу ЗВТ є документом, який засвідчує, що тип ЗВТ затверджено.
- 85) Абзацом першим частини другої статті 16 Закону України «Про метрологію та метрологічну діяльність» встановлено, що призначені органи з оцінки відповідності повідомляють науковому метрологічному центру, уповноваженому центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері метрології та метрологічної діяльності, на ведення реєстру затверджених типів засобів вимірювальної техніки (надалі – Реєстр), про видані ними сертифікати перевірки типу ЗВТ.
- 86) Відповідно до пунктів 2 та 3 Порядку ведення Реєстру затверджених типів засобів вимірювальної техніки, затвердженого наказом Міністерства економічного розвитку і торгівлі України від 13.07.2016 № 1161 «Деякі питання ведення Реєстру затверджених типів засобів вимірювальної техніки», зареєстрованим в Міністерстві юстиції України від

03.08.2016 № 1081/29211 (далі – Порядок № 1161), Реєстр є електронною базою даних, що містить відомості про затверджені типи ЗВТ. Формування та ведення Реєстру забезпечуються науковим метрологічним центром – державним підприємством «Всеукраїнський державний науково-виробничий центр стандартизації, метрології, сертифікації та захисту прав споживачів» (далі – ДП «Укрметртестстандарт») шляхом унесення відомостей про затверджені типи ЗВТ та доповнень до них.

- 87) Отже, інформація про затверджені типи ЗВТ міститься у Реєстрі, що підтверджує те, що тип ЗВТ відповідає встановленим вимогам і може використовуватися.
- 88) Відповідно до Реєстру, розміщеного на офіційному вебсайті ДП «Укрметртестстандарт» за посиланням <http://www.ukrcsm.kiev.ua>, в Україні виробництво ЗВТ, зокрема, лічильників води здійснюють такі суб'єкти господарювання:
- Філія ДНВП «Об'єднання Комунар» Завод «Комунарсчетмаш» (умовне позначення ЗВТ – СВК-М);
 - МПП «ТАКТ» (умовне позначення ЗВТ – ТАКТ);
 - ПрАТ «Склоприлад» (умовне позначення ЗВТ – ЛВК);
 - ТОВ «ТЕХНІКА ВИМІРЮВАНЬ» (умовне позначення ЗВТ – ІРКА);
 - ТОВ «НВП «Метрон» (умовне позначення ЗВТ – MDC, MDH, MLF, SDC, SDH);
 - ТОВ «НВП «ТЕХНОФЛОУ» (умовне позначення ЗВТ – PREM-W);
 - ПАТ «Електротермометрія» (умовне позначення ЗВТ – КВ-1,5);
 - ТОВ «ГІДРОТЕК» (умовне позначення ЗВТ – Е-Т...-U);
 - ПрАТ «ТАХІОН» (умовне позначення ЗВТ – УВР-011 модифікації А1, А2 та М1);
 - ДП «НОВАТОР» (умовне позначення типу ЗВТ – ЛК модифікації 15Х, 15Х-100);
 - та інші.
- 89) Враховуючи наведене, чинними нормативно-правовими актами у сфері метрології та метрологічної діяльності не передбачено обмежень типу ЗВТ – засобу обліку холодної води, що встановлюються споживачами.
- 90) Тобто, для обліку обсягу споживання послуг споживачі можуть встановлювати не тільки засоби обліку холодної води з умовним позначенням MNK-UA 15/165, але й будь-які інші засоби обліку холодної води, що занесені до Реєстру затверджених типів засобів вимірювальної техніки.
- 91) За інформацією, наданою Підприємством листом від 07.05.2020 № 51 (вх. від 08.05.2020 № 2342), протягом 2019 року та січня-березня 2020 року замовниками послуг з приєднання до систем централізованого водопостачання та централізованого водовідведення відповідно до Технічних умов було встановлено 71 засіб обліку холодної води, у тому числі у 2019 році – 67, у протягом січня – березня 2020 року – 4. При цьому, усі встановлені засоби обліку холодної води були взяті Підприємством на абонентське обслуговування.
- 92) В ході розгляду Справи Адвокатське об'єднання «Святець і Дверницький», яке на підставі договору про юридичне обслуговування від 16.03.2021 № 01/01/21 надає правову допомогу Краснокутській селищній раді Богодухівського району Харківської області, листом від 18.01.2022 № 692 (вх. від 18.01.2022 № 288), повідомило, що договори щодо забезпечення кінцевих споживачів водою, укладені між Каплунівською сільською радою Краснокутського району Харківської області, Пархоміською сільською радою

Краснокутського району Харківської області, Олексіївською сільською радою Краснокутського району Харківської області, Козіївською сільською радою Краснокутського району Харківської області, Мурафської сільською радою Краснокутського району Харківської області та ТОВ «СПЕЙСІРУН» було розірвано з 01.07.2020.

- 93) Таким чином, ТОВ «СПЕЙСІРУН» починаючи з 01.07.2020 не здійснює надання послуг з централізованого водопостачання у визначених територіальних межах, а, отже, не має обов'язку щодо видачі Технічних умов.

4.3. Негативні наслідки дій Відповідача

- 94) Виконання Технічних умов є обов'язковою умовою для приєднання мереж замовників послуг з приєднання до систем централізованого водопостачання та централізованого водовідведення.
- 95) Як вже вище зазначалось, для обліку обсягів споживання послуг споживачі можуть встановлювати будь-які засоби обліку холодної води, які занесені до Реєстру затверджених типів засобів вимірювальної техніки.
- 96) Зазначення ТОВ «СПЕЙСІРУН» у Технічних умовах конкретного типу засобу обліку холодної води з умовним позначенням MNK-UA 15/165 могло спонукати замовників послуг з приєднання до придбання засобу обліку холодної води саме з цим умовним позначенням, виробником якого є ТОВ «НВП «Вимірювальні системи», а це могло обмежувати право споживача на вибір та встановлення засобу обліку холодної води, дозволеного до використання, іншого виробника.
- 97) Таким чином, визначення ТОВ «СПЕЙСІРУН» в Технічних умовах конкретного типу засобу обліку холодної води, а саме MNK-UA 15/165 для встановлення могло призвести до ущемлення інтересів споживачів.
- 98) Дії Підприємства по визначенню в Технічних умовах конкретного ЗВТ для встановлення були такими, що могли ущемлювати інтереси споживачів, оскільки обмежували право споживача на вибір та встановлення лічильника води, дозволеного до використання.

4.4. Неможливість вчинення Відповідачем таких дій за умов існування значної конкуренції на ринку

- 99) Дії ТОВ «СПЕЙСІРУН» щодо визначення в Технічних умовах конкретного типу засобу обліку холодної води, були б неможливою за умов існування значної конкуренції на ринку Послуги, адже в такому випадку споживачі мали б можливість обирати між кількома виконавцями, і у разі ущемлення їх інтересів могли б обрати іншого виконавця таких Послуг.
- 100) Такі дії Підприємства стали можливими через відсутність ефективного функціонування ринкового механізму із значною конкуренцією на ринку Послуги.
- 101) За відсутності конкуренції на ринку Послуги споживачі не мали альтернативних джерел придбання зазначеного товару, тому вимушені погоджуватись на умови ТОВ «СПЕЙСІРУН», що було б неможливим за умов існування значної конкуренції на ринку Послуг.

4.5. Загальні висновки щодо зловживання Відповідачем монопольним становищем.

- 102) Відповідно до частини першої статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції» зловживанням монопольним (домінуючим) становищем на ринку є дії чи бездіяльність суб'єкта господарювання, який займає монопольне (домінуюче) становище на ринку, що призвели або можуть призвести до недопущення, усунення чи обмеження

конкуренції, або ущемлення інтересів інших суб'єктів господарювання чи споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.

- 103) Згідно з частиною третьою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції» зловживання монополієм (домінуючим) становищем на ринку забороняється і тягне за собою відповідальність згідно з законом.
- 104) Ураховуючи вищезазначене, дії ТОВ «СПЕЙСІРУН», яке протягом 2019 року та січня - червня 2020 року займало монополієне (домінуюче) становище на ринку послуги з централізованого водопостачання в частині видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого водопостачання в межах території сіл Мурафа, Каплунівка, Козіївка, Городнє, Пархомівка, Олексіївка Краснокутського (наразі – Богодухівського) району Харківської області, на якій розташована система централізованого водопостачання, що перебувала у власності та/або користуванні ТОВ «СПЕЙСІРУН», що полягали у визначенні в Технічних умовах конкретного засобу обліку холодної води, а саме MNK-UA 15/165, кваліфіковані Відділенням як зловживання монополієм (домінуючим) становищем відповідно до частини першої статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції».

5. ЗАПЕРЕЧЕННЯ ВІДПОВІДАЧА

- 105) На подання з попередніми висновками у Справі ТОВ «СПЕЙСІРУН» не надало до Відділення будь-яких зауважень та/або заперечень.

6. ОСТАТОЧНІ ВИСНОВКИ АДМІНІСТРАТИВНОЇ КОЛЕГІЇ ВІДДІЛЕННЯ

- 106) Таким чином, доказами, зібраними у Справі, доведено, що ТОВ «СПЕЙСІРУН», яке протягом 2019 року та січня - червня 2020 року займало монополієне (домінуюче) становище на ринку послуги з централізованого водопостачання в частині видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого водопостачання в межах території сіл Мурафа, Каплунівка, Козіївка, Городнє, Пархомівка, Олексіївка Краснокутського (наразі – Богодухівського) району Харківської області, на якій розташована система централізованого водопостачання, що перебувала у власності та/або користуванні ТОВ «СПЕЙСІРУН», зазначаючи в Технічних умовах на виготовлення проектної документації по підключенню житлового будинку до централізованої системи водопостачання конкретний засіб обліку холодної води, а саме MNK-UA 15/165, вчинило порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбачене пунктом 2 статті 50, частиною першою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монополієм (домінуючим) становищем на ринку послуг з централізованого водопостачання в частині видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого водопостачання, що могли призвести до ущемлення інтересів споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.

7. ВИЗНАЧЕННЯ РОЗМІРУ ШТРАФУ

- 108) Відповідно до частини другої статті 52 Закону України «Про захист економічної конкуренції» за порушення, передбачене пунктом 2 статті 50 цього Закону, накладається штраф у розмірі до десяти відсотків доходу (виручки) суб'єкта господарювання від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) за останній звітний рік, що передував року, в якому накладається штраф.
- 109) ТОВ «СПЕЙСІРУН» на вимогу від 16.05.2024 № 70-02/1-1005е не надало Відділенню інформацію про дохід (виручку) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг), отриманий ним у 2023 році.
- 110) За інформацією Головного управління Державної податкової служби України у Донецькій області, наданою листом від 17.05.2024 № 1888/5/05-99-04-11 (вх. від 17.05.2024 № 1259),

відсутня інформація про дохід (виручку) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) за 2023 році, у зв'язку з тим, що ТОВ «СПЕЙСІРУН» не подавало податкову декларацію з податку на прибуток (або податкову декларації платника єдиного податку).

- 111) Згідно з частиною п'ятою статті 52 Закону України «Про захист економічної конкуренції» якщо доходу (виручки) немає або відповідач на вимогу органів Антимонопольного комітету України, голови його територіального відділення не надав розмір доходу (виручки), штраф, передбачений абзацом другим частини другої цієї статті, накладається у розмірі до двадцяти тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян

Відповідно до абзацу четвертого пункту 2 розділу II «Прикінцеві та перехідні положення» Закону України № 3295-ІХ від 09.08.2023 «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення законодавства про захист економічної конкуренції та діяльності Антимонопольного комітету України» справи про порушення законодавства про захист економічної конкуренції, розгляд яких розпочато до дня набрання чинності цим Законом, розглядаються відповідно до законодавства, яке діяло до дня набрання чинності цим Законом.

Враховуючи викладене, керуючись статтями 7 і 14 Закону України «Про Антимонопольний комітет України», статтями 48 і 52 Закону України «Про захист економічної конкуренції», пунктами 3 і 11 Положення про територіальне відділення Антимонопольного комітету України, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету від 23.02.2001 № 32-р, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 30.03.2001 за № 291/5482 (зі змінами), пунктом 32 Правил розгляду заяв і справ про порушення законодавства про захист економічної конкуренції, затверджених розпорядженням Антимонопольного комітету від 19.09.1994 № 5, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 06.05.1994 за № 90/299 (у редакції розпорядження Антимонопольного комітету України від 29.06.1998 № 169-р) (зі змінами), адміністративна колегія Східного міжобласного територіального відділення Антимонопольного комітету України

ПОСТАНОВИЛА:

1. Визнати, що ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «СПЕЙСІРУН» (місцезнаходження: *«Інформація, доступ до якої обмежено»*, ідентифікаційний код юридичної особи – *«Інформація, доступ до якої обмежено»*) за підсумками діяльності протягом 2019 року та січня - червня 2020 року займало монопольне (домінуюче) становище на ринку послуг з централізованого водопостачання в частині видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого водопостачання в межах території сіл Мурафа, Каплунівка, Козіївка, Городнє, Пархомівка, Олексіївка Краснокутського (наразі – Богодухівського) району Харківської області, на якій розташована система централізованого водопостачання, що перебувала у власності та/або користуванні ТОВ «СПЕЙСІРУН» з часткою 100%, оскільки на цьому ринку у нього не було жодного конкурента.

2. Визнати дії ТОВАРИСТВА З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «СПЕЙСІРУН», (місцезнаходження: *«Інформація, доступ до якої обмежено»*, ідентифікаційний код юридичної особи – *«Інформація, доступ до якої обмежено»*), які полягали у визначенні в Технічних умовах на виготовлення проектної документації по підключенню житлового будинку до централізованої системи водопостачання конкретного засобу обліку холодної води, а саме МНК-UA 15/165, порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченим пунктом 2 статті 50, частиною першою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку послуг з централізованого водопостачання в частині видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого водопостачання, що могли призвести до ущемлення інтересів споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.

3. За порушення, наведене в пункті 2 резолютивної частини цього рішення, накласти на ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «СПЕЙСІРУН» (ідентифікаційний

код юридичної особи – *«Інформація, доступ до якої обмежено»*) штраф у розмірі 68 000 (шістдесят вісім тисяч) гривень.

Штраф підлягає сплаті у двомісячний строк з дня одержання рішення.

Відповідно до статті 56 Закону України «Про захист економічної конкуренції» протягом п'яти днів з дня сплати штрафу суб'єкт господарювання зобов'язаний надіслати до територіального відділення документи, що підтверджують сплату штрафу.

Відповідно до частини першої статті 60 Закону України «Про захист економічної конкуренції» рішення органів Антимонопольного комітету України у двомісячний строк з дня одержання може бути оскаржене до господарського суду.

Голова колегії

Юрій ГЛАДИК